

we elkaar ge-
dit stuk. Bij
op de straks
zaak van het
de orde wordt
ning verkeer-
huisgezin niet
ed te verliezen.
in immers de
niet alleen de
buitenshuis ar-
dan de avond
n, komen weer
n op den tijd

in de noodige
ide vereenig-
voor zijn leven
en maar eens
um en vergeet
eeniging. Alles
n we in onze
il deze dingen
e maar weinig
unige moeder
t de kinderen.
oor het gezin
deren nog zoo
maar wanneer
de geest van
ler en moeder
is zijn en ver-
eren toch aan
huldig maakt.
r de kinderen
peren leeftijd
kinderen thuis
ch voor onze
uit den huise-
schiatie, hun
lings- en meis-
auw willen ze
ze al gauw
en. Maar hoe
een onmatig
Dus gaan al
et komt voor,
eft voor naai-
nderen maai-
e avond ges-
men na den
gezelligheid
te komen en
eden van het
ten. Van een
gezamenlijk

den hier zeer
in de gevaren
n ook in dit

opzicht de verschillen verdwijnen. Een welver-
zorgde dansvloer op een klein plaatsje overtuigde
mij dezer dagen van de gevaren, die ook op het
platteland grooter worden.

Verder brengt ook de verschillende welstand van
de gezinnen hier onderscheid. Niet alle huizen bren-
gen voor den avond een even groote mate van ge-
zelligheid. Toch zit het hem hier ook weer niet
heelemaal in de wielde. Kinderen voelen sober-
heid, zelfs armoede en gebrek niet in die mate
als de grooteren en de bewijzen zijn er, dat de ge-
dachte aan het arme milieu van de jeugd toch een
herinnering van liede en toewijding voor heel het
leven geeft. „Al is een moeder arm, toch dekt zij
warm”. En omgekeerd kan in het weelderige leven
van een gezin een geest van ongezelligheid en lief-
deloosheid gekweekt worden, die heel het leven
koud maakt.

Tegen één verkeerde conclusie wil ik nog even
waarschuwen. Ik zou niet graag zoo willen worden
verstaan, alsof de ouders zich maar altijd terug
moesten trekken binnen het gezellig kringetje van
hun gezin. Dat kan niet altijd en dat mag ook niet.
Dat zou trouwens ook weer van een verkeerden
invloed op de kinderen zijn. Ook in het belang van
het gezin moet de vader zich bemoeien met de
publieke zaak. Maar ieder ga hier goed met zijn
consciëntie te rade. Wie het voor zijn gezin verant-
woorden kan, doe mee, geve zich, maar altijd be-
hoort men de vraag te overwegen, of men aan de
beide zijden van het leven een voldoende aandacht
geeft: de publieke kant mag niet bevoorrecht wor-
den ten koste van den huiselijken kant. Als de
omstandigheden van zijn gezin er toe leiden, mag
menigen zich gerust eens wat uit de publieke
beweging terugtrekken.

We moesten in onze samenleving ook zoo dom
niet wezen, dat we sommigen alles laten doen. Die
worden overal in gekozen. „Zijn inderdaad ook ge-
schikte menschen, wat ze aanvatten, doen ze goed.
Maar hun gezin lijdt schade en dan gaan we hen
misschien nog beklagen op den koop toe.

Hier zij dus een ieder ten volle verzekerd in
zijn consciëntie. Maar we moeten allen nadruk
leggen op deze eenvoudige gedachte, dat onze kin-
deren nergens in de maatschappij een vader en
een moeder weer vinden, wanneer wij onze ouder-
lijke plichten hebben opgeofferd. Menige vereeni-
ging vindt gemakkelijk een ander bestuurslid. „Is
mijn vaste overtuiging, dat menige vader, die uit
een gezin met opgroeiende knapen en meisjes weg-
loopt, nergens beter werk vindt, nergens nuttiger
arbeidt, dan hij in zijn eigen huis zou kunnen doen.

Als we het huisgezin niet kunnen bewaren in
de stormen onzer tijden, slaan we heel wat anderen
nuttigen arbeid eenvoudig met lamheid. Onze ge-
heele actie mist dan den noodigen toevor uit het
gezonde, Christelijke gezin.

Gr.

G. MEIMA.

inzicht in de Goddelijke bedoeling met Zijne open-
baring aangaande Israël's herstel te zullen erlangen.

Alvorens wij het onderzoek aanvangen, moeten
wij een paar opmerkingen van algemeene strekking
maken.

De eerste is deze. Men poogt wel eens het vraag-
stuk, dat ons bezig houdt, op te lossen door een
beroep op een algemeenen stelfregel. Van Chilia-
stische zijde wordt herhaakdelijk de eisch gesteld, dat
alle profetieën letterlijk zullen worden verstaan.

En hiertegenover wordt anderzijds wel eens even
algemeen gesteld, dat men alle profetieën geestelijk
en zinnebeeldig moet opvatten. Noch het eene,
noch het andere kan juist zijn. Men zal moeten toe-
geven, ook van Chiliaistische zijde, dat er in de
profetieën allerlei uitdrukkingen voorkomen, die niet
letterlijk verstaan kunnen worden. Wanneer in
Hosea 1:10 wordt gezegd, dat het getal der kin-
deren Israëls zal zijn als het zand der zee, dat
niet gemeten noch geteld kan worden, is het dui-
delijk, dat wij te doen hebben met een redefiguur,
die niemand precies letterlijk zal willen opvatten.
Van de zegswijze in Mich. 4:1 en Jes. 2:2 „Maar
in het laatste der dagen zal het geschieden, dat de
berg van het huis des Heeren zal vastgesteld zijn
op den top der bergen” zegt hij voorbeeld ook Ds
Berkhoff in zijn reeds genoemd boek „als beeld-
spraak vatten wij deze woorden op en zien de in-
vloedrijke en allesbeheerschende standplaats er in
aangekondigd, welke het verachte Zion eens in-
nemen zal” (blz. 183). Anderzijds zal men niet
kunnen volhouden dat al wat de profeten hebben
verkondigd slechts geestelijk en zinnebeeldig moet
worden verstaan. Wanneer de bestraffingen en oor-
deelsaankondigingen uit hun mond zeker alles be-
halve symbolisch, maar zeer letterlijk zijn te ver-
staan, is het kwalijk aan te nemen, dat al hun
heilsoezeggingen op eenmaal een louter geeste-
lijken zin zouden hebben. Even letterlijk als de weg-
voering uit het land der vaderen is de terugkeer
naar dat land bedoeld. En men zou zich slechts
aan schromelijken willekeur schuldig maken, indien
men voor de eene groep van uitspraken den letter-
lijken zin wilde aanvaarden en deze aan de andere
zou willen betwisten. Trouwens, het is geheel en al
in strijd met de allereerste eischen eener gezonde
verklaring, om met zulke algemeene regels, als:
alles moet letterlijk of alles moet zinnebeeldig wor-

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Zending en de Synode.

Het is nog niet de tijd om de balans op te maken
over den arbeid der zending op de synode van
Arnhem.

Immers, om sommige besluiten voldoende te kun-
nen beoordeelen en te waardeeren, zouden de rap-
porten in ons bezit moeten zijn; en deze verschenen
pas in de officiële Acta.

Hetgeen echter gepubliceerd werd aangaande de
besluiten en de debatten, geeft ons het recht, om
iets ervan te zeggen.

En dan is de eerste indruk, dat de zending weer
een buitengewoon groote plaats in den synodalen
arbeid innam.

Hoevele zendingszaken er zijn ter sprake geweest,
kunnen we niet met zekerheid vaststellen; doch
zeker eenige tientallen, en daaronder zeer gewich-
tige. Ja, de zending nam zelfs zulk een belangrijk
deel van den arbeid der synode in beslag, dat wij
haast van een zendingsynode zouden kun-
nen spreken.

Het is ook terwille van een zendingszaak, dat
de synode provisorisch gesloten werd.

Men kan over zulk een sluiting verschillend oor-
deelen; en de vraag komt op, of het aangaat ter-
wille van de benoeming van een professor, het
mogelijk te maken, dat deze zelfde synode over
twee jaren weer bijeenkomen kan; en of, als men
twee jaren gewacht heeft, men ook niet drie jaren
kan wachten. Doch het feit blijft, dat het de zending
is, die tot het besluit van de provisorische sluiting
dreef.

De tweede indruk is, dat de synode reformatori-
schen arbeid heeft verricht.

Zij moge in dit opzicht niet op één lijn staan
met de synode van Middelburg 1896, toch heeft
Arnhem 1930 onzen zendingsarbeid vooruitge-
bracht.

Er mag gesproken worden van nieuwe banen.
Neem b.v. het besluit tot oprichting van een
zendingsbureau; ook de kwestie der betere voor-
opleiding en in verband daarmee de benoeming
van een zendingsprofessor, enz.

Dit steunt dankbaar en hoopvol.

Als een synode zulke belangrijke besluiten kan
nemen, getuigt dit van den geestelijken welstand
der kerken. Steeds is er op gewezen, dat de bloei
der kerk mee kan worden beoordeeld, naar het-
geen voor de zending wordt gedaan. En naar dien
maatstaf gemeten mogen wij zeggen, dat God onze
kerken in Zijn genade rijkelijk zegent.

Wij weten wel, dat hierna nog maar een deel
gezegd is. En dat het ideaal nog van zeer verre

den opgevat, te werken. Alleen een nauwgezet en
in bijzonderheden afdalend onderzoek is in staat
voor elk bijzonder geval te beslissen, of een uit-
spraak letterlijk of figuurlijk is bedoeld. Het is
juist daarom, dat wij ons onderzoek willen instellen.
Alleen daarvan verwachten wij voor de beantwoor-
ding van de vraag die we gesteld hebben eenig
beteekenend resultaat. Wat ons de Heere zegt in
Zijn Woord omtrent het herstel van Zijn volk
Israël kan alleen door een naastige, onbevengene
bestudeering van alle gegevens worden vastgesteld.

Nog een tweede opmerking is, dat bij de beant-
woording van de gestelde vraag ten slotte het laat-
ste en beslissende woord toekomt aan den He-
breeuwschen grondtekst, en niet aan eenige ver-
taling, hoe degelijk en waardevol deze overigens
ook moge zijn. Dit zal voor ieder duidelijk zijn.
Want God heeft ons Zijn Woord niet gegeven in
den vorm waarin wij het bij voorbeeld thans in
onze Statenvertaling lezen, maar in de Hebreeuw-
sche taal. Nu schuilt hierin ontegenzeggelijk een
moeilijkheid; in zooverre namelijk, dat er betrek-
kelijk slechts weinigen zijn, die den Hebreeuwschen
grondtekst kunnen lezen en verstaan; maar dit
kan niets aan het feit veranderen, dat in werkelijk-
heid toch alleen het Hebreeuwsch omtrent den
eigenlijken zin beslist. Een beroep op een uitdruk-
king, die wij in onze Statenvertaling vinden, is
zonder meer niet beslissend. Op dit punt moet
even bijzondere nadruk worden gelegd, omdat het
meermalen voorkomt, dat men een geheel betoog
laat rusten op de Nederlandsche woorden, terwijl
een nauwgezette studie van het Hebreeuwsch doet
zien, dat men daarmee tot een foutieve slotsom
komt. Wij zullen bij de bespreking van de ver-
schillende plaatsen, die onze aandacht vragen, meer
dan eens gelegenheid hebben om dit nader aan
te wijzen. Als een sterk sprekend voorbeeld willen
we echter reeds nu de aandacht vestigen op de
uitdrukking „in het laatste der dagen”. In het boek
van Ds Berkhoff kan men meermalen vinden hoe
hij aan deze uitdrukking klemmende bewijskracht
toekent; zij maakt voor hem eigenlijk zonder meer
zeker uit, dat een uitspraak, waarin zij voorkomt,
betrekking heeft op het wereld einde. Toch is niets
minder juist dan dit. Blijkbaar is het de Neder-
landsche uitdrukking, welke de gevolgtrekkingen,
welke daaruit worden gemaakt, beïnvloedt. Maar

wenkt. Met name laat het meeleven met de zending
door de leden nog heel veel te wenschen over;
en vooral moet er voor gewaakt worden, dat de
zending niet een zaak van enkele hooren wordt.
n.l. van deputaten, terwijl de leden alleen maar het
geld opbrengen. Zelfs zal hierna beslist verande-
ring moeten komen, zal het einde niet eenmaal
den last dragen.

Maar de arbeid dezer synode geeft hoop, dat ook
aan de „home base” of binnenlandsche actie meer
dan tot dusver de noodige belangstelling zal wor-
den gegeven.

Nog een derden indruk willen wij noemen: deze
synode knikte niet altijd ja bij de voorstellen, die
ter tafel werden gebracht, en durfde ook wel eens
neen zeggen.

Was deze synode meer met de zendingszaken op
de hoogte dan een harer voorgangsters?

Wij denken b.v. aan de kwestie van ds K. van
Dijk en de psalmenberijming. De synodale com-
missie, no. IV, stelde, indien wij het goed begrepen
hebben, ds van Dijk met zijn bezwaarschrift in het
ongelijk, en wilde hem zelfs een niet malsche be-
rieping laten toedienen.

Wij begrijpen nog niet, hoe die commissie, waarin
toch ook mannen als dr van Andel en ds Breuke-
laar zaten, zulk een voorstel kon doen. Een
synodale berisping thans te krigen is geen kleinig-
heid! Maar het optreden van prof. Hoekstra en prof.
Greijdanus deed den wind uit een heel anderen hoek
waaien; en hoe in een veel latere zitting het besluit
van de synode werd, heeft men kunnen lezen.

Een vierde indruk is, dat deze synode zeer vrij-
moedig over de beurzen onzer gereformeerde broe-
ders en zusters heeft beschikt.

Natuurlijk, reformatie kost geld, veel geld zelfs.
Typisch drukte een Zeeuwsche ouderling dit uit,
dat elke stap van ds Breukelaar naar den kathedra-
len kerken duizend gulden kostte.

Zeer zeker zal het spreken van ds Breukelaar
op de geldelijke besluiten belangrijken invloed heb-
ben uitgeoefend; hij is niet alleen beter op de
hoogte dan iemand anders, maar hij is zoo vurig
en bezielend in zijn spreken, dat ten slotte ieder
met hem roept: God wil het!

Hierin schuilt een gevaar; als iemand zulke eigen-
schappen als ds Breukelaar bezit, mag hij wel zeer
voorzichtig zijn, om zijn meening niet aan een
vergadering op te dringen. Doch wij moeten ver-
trouwen, dat de synode met haar gemoed, ook aan
haar verstand het woord heeft gelaten.

Als men echter de financiële besluiten leest,
wordt men er even koud van.

Wij noteerden enkele cijfers:

Middelburg krijgt voor haar op te richten hos-
pitaal f6000 per jaar.

De classe Batavia krijgt voor haar arbeid onder
de Chinezen ook f6000 per jaar.

Friesland krijgt voor zijn arbeid op Wonosobo
f20.000 per jaar.

wanneer wij de Hebreeuwsche woorden als uit-
gangspunt nemen, moeten wij tot een gansch andere
conclusie komen. De uitdrukking „in het laatste
der dagen” komt in de Statenvertaling 11 maal
voor. Maar de Hebreeuwsche zegswijze, waarvan dit
de vertaling is, vinden we nog 3 maal vaker. Er
zijn een drietal plaatsen, waar onze Statenvertalers
zelf ze op een andere wijze hebben weergegeven,
namelijk „in de navolgende dagen” (Gen. 49:1)
of „in het vervolg der dagen” (Dan. 10:14), en
„in de laatste dagen” (Num. 24:14). Blijkbaar heb-
ben onze Statenvertalers reeds ingezien — en te-
recht — dat de Hebreeuwsche zegswijze niet altijd
en uitsluitend op het einde der geheele wereld-
geschiedenis, op haar allerlaatste periode ziet. Dat
is uit Gen. 49:1 en Dan. 10:14 ook zeer duidelijk.
In de eerste plaats kan onmogelijk het wereld einde
bedoeld zijn, het gaat daar over de toekomst van
Jakobs zonen en de uit hen voortkomende stam-
men van Israël in het land Kanaän. Evenzoo staat
het in Dan. 10:14, waar bedoeld wordt op de
geschiedenis der Joden na de inname van Babel
tot op den tijd van Antiochus Epiphanes en de
Maccabeën. In Num. 24:14 is de zin onzeker;
vandaar ongetwijfeld de keuze van den term „in
de laatste dagen”, die voor tweeërlei uitlegging
vatbaar is. Maar er zijn zeker nog andere plaatsen,
waar onze Statenvertaling wel „in het laatste der
dagen” heeft, maar toch ook niet aan het wereld-
einde moet gedacht worden. Zoo met name Jer.
23:20 en 30:24. In die plaatsen is duidelijk sprake
van den tijd, waarop de door den profet aange-
kondigde oordeelen (d.w.z. de verwoesting van Jeru-
zalem door de Chaldeeën en de wegvoering van de
bevolking naar Babel) ten volle in vervulling zullen
gegaan zijn. Dan zullen zeer duidelijk inzien, dat het Gods
hand is geweest, die dat aldus heeft beschikt. Het gaat
dus allermint aan, om enkel en alleen uit het
gebruik van de uitdrukking „in het laatste der
dagen”, op den Nederlandschen klank af, te con-
cludeeren dat van het wereld einde sprake is. Of
dat in een bepaalde plaats zoo is, moet op heel
andere gronden worden beslist.

G. CH. AALDERS.